

Dizajn programskih jezika

Milena Vujošević Janičić

www.matf.bg.ac.rs/~milena

Dizajn programskih jezika
Beograd, 4. oktobar, 2016.

Pregled

1 O kursu

2 Uvod

3 Literatura

Pregled

1 O kursu

- Obaveze studenata
- Literatura
- Teme kursa

2 Uvod

3 Literatura

Dizajn programskih jezika

- Obavezani predmet
- 5 ESPB boda
- 2 časa nedeljno predavanja — Milena Vujošević Janičić
www.matf.bg.ac.rs/~milena
- 2 časa nedeljno vežbi — Marjana Šolajić
www.matf.bg.ac.rs/~marjana
- Programske paradigme — nastavak

Dizajn programskih jezika

- Sve informacije se mogu naći na strani kursa
[http://www.programskijezici.matf.bg.ac.rs/
DizajnProgramskihJezika.html](http://www.programskijezici.matf.bg.ac.rs/DizajnProgramskihJezika.html)
- Google grupa (prijavite se)
Ime: **rsmer2014**
Adresa: <https://groups.google.com/d/forum/rsmer2014>
Mejl: rsmer2014@googlegroups.com

Obaveze studenata

- Predispitne obaveze (45 poena):
  - dva testa po 10 poena,
  - kolokvijum (zadaci) 25 poena.
- Završni ispit (55 poena):
  - teorija 25 poena,
  - zadaci 30 poena.
- Da bi se položio ispit, neophodno je imati 51 poen, pri čemu je neophodno ostvariti bar 40% na teoriji (tj. minimum 18 poena) i bar 40% na zadacima (tj. minimum 24 poena).

Literatura

- Slajdovi sa časova
- Materijali sa web-a
- A. Tucker and R. Noonan: Programming Languages: Principles and Paradigms, McGraw-Hill Science, 2001.
- R. Sebesta: Concepts of programming languages, Addison Wesley, (10. ed.), 2012.
- P. Van Roy, S. Haridi — Concepts, Techniques, and Models of Computer Programming, MIT Press, 2003.

Teme kursa

- Odnos programskih jezika i programskih paradigm, osnovne programske paradigmе
- Skript, programiranje ograničenja, komponentno, konkurentno, generičko programiranje
- Osnovni koncepti i svojstva programskih jezika

Pregled

1 O kursu

2 Uvod

- Programski jezici
- Paradigme i programske jezice
- Povezanost paradigma i jezika

3 Literatura

Jezici i programski jezici

- Jezik je skup pravila za komunikaciju između subjekata.
- Pomoću jezika se predstavljaju i prenose informacije.
- Prirodni jezik se koristi za komunikaciju između ljudi u govornoj ili pisanoj formi.
- Programski jezik se koristi ...?

Jezici i programski jezici

- Programska jezik služi, prvenstveno, za komunikaciju između čoveka i računara, ali može da se koristi i za komunikaciju između mašina, kao i za komunikaciju između ljudi
- Programska jezici se mogu deliti na razne načine
- Jedna podela je na mašinski zavisne i mašinski nezavisne, i na dalje će uglavnom biti reči o mašinski nezavisnim (višim) programskim jezicima
- Postoje razne definicije programskih jezika.
- Kako biste Vi definisali programski jezik?

Programski jezici — definicije

- Programska jezik je jezik konstruisan formalno da bi se omogućilo zadavanje instrukcija mašinama, posebno računarima. (wikipedia)
- Programska jezik je jezik za pisanje programa koje računar zna i može izvršiti.
- Programska jezik je veštački jezik koji služi za opis računarskih programa.
- Programska jezik je veštački jezik za opis konstrukcija (pisanje instrukcija) koje mogu biti prevedene u mašinski jezik i izvršene od strane računara. (American Heritage Dictionary)

Programski jezici — definicije

- Programske jezike su skup sintaktičkih i semantičkih pravila koji se koriste za opis (definiciju) računarskih programa.
- Programske jezike su notacioni sistemi čitljivi za računare i ljudi, a služe za opis poslova koje treba da obavi računar.

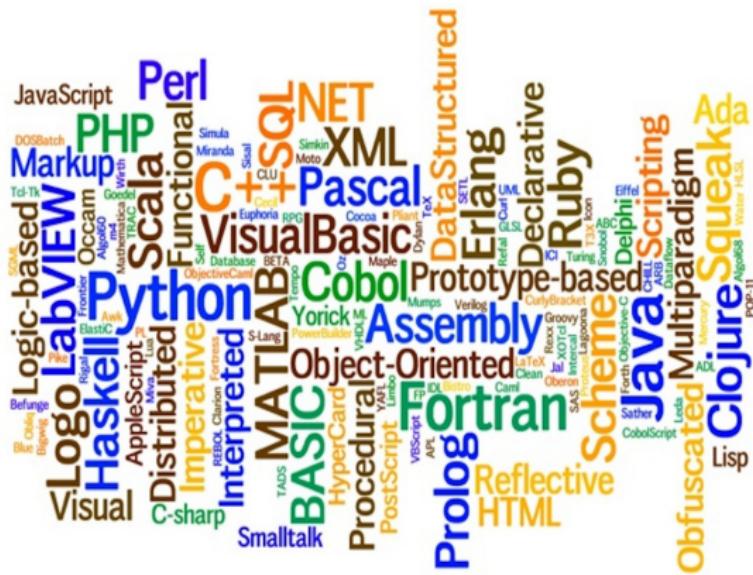
Koliko programskih jezika postoji?

Koliko programskih jezika postoji?

A word cloud visualization where the size and color of each word represent its popularity or frequency. The most prominent words are Node.js, MongoDB, Python, and PHP. Other visible words include .NET, BASIC, JavaScript, C#, OWL, RDF, XML, Apache, Redis, MySQL, Schema, Erlang, XPath, XQuery, SPARQL, Schemas, VisualBasic, SQL, ActionScript, Scala, PostScript, C++, MATLAB, VBScript, Clojure, Perl, CSS, and SVG.

Koliko programskih jezika postoji?

Koliko programskih jezika postoji?

Programski jezici

- Postoji veliki broj programskih jezika (broji se u hiljadama)
- Enciklopedija britanika pominje preko 2000
- Drugi izvori pominju preko 2500 dokumentovanih programskih jezika (Bill Kinnersley)
- „Encyclopedia of Computer Languages”, autor Diarmuid Pigott, sa Murdoch Univerziteta iz Australije navodi preko 8,000 jezika.

Programski jezici

- Naravno, nisu svi programske jezici jednako važni i zastupljeni
- Liste programskih jezika
  - http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_programming_languages
  - http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_BASIC_dialects
  - <http://people.ku.edu/~nkinners/LangList/Extras/langlist.htm>
- Nemoguće je proučiti sve programske jezike

Paradigma — značenje

- Reč **paradigma** je grčkog porekla i znači
  - primer za ugled,
  - uzor
  - uzorak
  - obrazac
  - šablon
- Obično se koristi da označi vrstu objekata koji imaju zajedničke karakteristike

Programska paradigma

- Programska paradigma, programski obrazac, programski stil, programski šablon, način programiranja
- Fundamentalni stil programiranja
- Klasifikacija međusobno sličnih programskega jezika

Uloga programskih paradigm

- Broj programskih paradigm nije tako veliki kao broj programskih jezika
- Izučavanjem programskih paradigm upoznaju se globalna svojsta jezika koji pripadaju toj paradigm
- Informacija da neki jezik pripada nekoj paradigm nam govori o osnovnim svojstvima i mogućnostima jezika
- Poznavanje određene paradigmе nam značajno olakšava da savladamo svaki programski jezik koji toj paradigm pripada

Povezanost paradigm i jezika

- Programske paradigmne su usko povezane sa programskim jezicima.
- Svakoj programskoj paradigmni pripada više programskih jezika, na primer proceduralnoj paradigmni pripadaju programski jezici Pascal i C, objektno-orientisanoj paradigmni pripadaju Simula, JAVA...
- Potrebno je izučiti svojstva najistaknutijih predstavnika pojedinih programskih paradigm
- Koliko jezika znaš, toliko vrediš!

Povezanost paradigm i jezika

- Programske paradigmne su usko povezane sa programskim jezicima.
- Svakoj programskoj paradigmni pripada više programskih jezika, na primer proceduralnoj paradigmni pripadaju programski jezici Pascal i C, objektno-orientisanoj paradigmni pripadaju Simula, JAVA...
- Potrebno je izučiti svojstva najistaknutijih predstavnika pojedinih programskih paradigm
- Koliko **jezika** znaš, toliko vrediš!

Povezanost paradigm i jezika

- Programske paradigmе su usko povezane sa programskim jezicima.
- Svakoj programskoj paradigmе pripada više programskih jezika, na primer proceduralnoj paradigmе pripadaju programski jezici Pascal i C, objektno-orientisanoj paradigmе pripadaju Simula, JAVA...
- Potrebno je izučiti svojstva najistaknutijih predstavnika pojedinih programske paradigmе
- Koliko paradigmi znaš, toliko vrediš!

Povezanost paradigm i jezika

- Programske paradigmе su usko povezane sa programskim jezicima.
- Svakoj programskoj paradigmе pripada više programskih jezika, na primer proceduralnoj paradigmе pripadaju programski jezici Pascal i C, objektno-orientisanoj paradigmе pripadaju Simula, JAVA...
- Potrebno je izučiti svojstva najistaknutijih predstavnika pojedinih programske paradigmе
- Koliko paradigmi znaš, toliko vrediš!
Preciznije: Koliko predstavnika različitih paradigmi znaš, toliko vrediš!

Povezanost paradigm i jezika

- Programske paradigmе su usko povezane sa programskim jezicima.
- Svakoj programskoj paradigmе pripada više programskih jezika, na primer proceduralnoj paradigmе pripadaju programski jezici Pascal i C, objektno-orientisanoj paradigmе pripadaju Simula, JAVA...
- Potrebno je izučiti svojstva najistaknutijih predstavnika pojedinih programske paradigmе
- Koliko paradigmi znaš, toliko vrediš!
Preciznije: Koliko predstavnika različitih paradigmi znaš, toliko vrediš!
- Sledeći nivo apstrakcije čine koncepti koji su zajednički za različite paradigmе

Povezanost paradigm i jezika

- Jedan programski jezik može podržati više paradigm, na primer C++ podržava klasičan proceduralni stil, ali i objektno-orientisani
- Za rešavanje nekog konkretnog problema, posebno je bitan izbor programskog jezika
- [izborJezika.png](#)

Pregled

1 O kursu

2 Uvod

3 Literatura

Literatura

- Peter Van Roy, Seif Haridi — Concepts, Techniques, and Models of Computer Programming, MIT Press, 2003.
- Deo materijala je preuzet od prof Dušana Tošića, iz istoimenog kursa